

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 6 K, pol leta 3 K in za četrt leta 1-50 K. Naročnina za Nemčijo 8 K, za druge izvenavstrijske dežele 8 K. Kdor hodi sam po njega, plača na leto samo 5 K. — Naročnina se pošilja na: Upravništvo „Slovenskega Gospodarja“ v Mariboru. — List se dopušča do odpovedi. — Udje „Katoliškega tiskovnega društva“ dobivajo list brez posebne naročnine. — Posamezni listi stanejo 12 vin. — Uredništvo: Koroška cesta št. 5. — Rokopisi se ne vračajo. — Upravništvo: Koroška cesta št. 5, sprejema naročnino, inserate in reklamacije.

7. inserate se plačuje od enostopne petivrstice za enkrat 24 vin, ali kar je isto, 1 kvadratni centimeter prostora stane 16 vin. Za večkratne oglase primeren popust. V oddelku „Mala naznanila“ stane beseda 5 vin. Parte in zahvale vsaka petivrstica 24 vin, Izjave in Poslano 36 vin. — Inserati se sprejemajo do točka opoldne. — Nezaprete reklamacije so poštne proste.

Naša petdesetletnica

1867—1917.

Ob našem jubileju.

Petdesetletnico svojega obstoja obhajamo! — Pravijo, da je znamenje starosti, ako gledamo nazaj v preteklost in se naslajamo ob spominah na minule čase. Kdor je mlad, gleda naprej, izmerja bodočnost, si dela načrte ter se bori za njih izvršitev. Vkljub svojim petdesetim letom se čutimo mlade in zato zre oko v bodočnost. Neizmerno široko polje vsestranskega delovanja se odpira pred našimi očmi za dobo po vojski, Versko, narodno, domoljubno, prosvetno, gospodarsko, družabno, politično, organizatorično vprašanje, vsako vstaja pred nami, ogroženo od novih nevarnosti, zahtevajoče vseh naših moči in naše nepopustljive vstrajnosti. Mi hočemo biti in bomo na svojem mestu! V nas je nepremagljiva želja po življenju in mogočna odporna sila. Naj se zažene v naš narod še toliko sovražnih valov, mi hočemo stati trdno kakor stojijo trdno naši možje in mladeniči na bojiščih proti vsem sovražnikom naše Avstrije. Nišesar se ne bojimo, kajti prepričani smo, da boče z nami Bog, pravica in vse naše slovensko ljudstvo. In kdo bi se v takem spremstvu bal?

Toda čeprav se ne čutimo stare, vendar nam neki notranji glas veleva, da se moramo danes ozreti tudi nazaj na preteklo dobo svojih petdesetih let ter izvršiti neko važno dolžnost. Ta dolžnost se imenuje hvaležnost! Res veliko hvaležnosti smo dolžni za nazaj.

Hvala najprej Bogu, ki je naše delo spremljal z očitnim blagoslovom. Mogoče, da smo se tuintam pregrešili proti njegovim svetim namenom ter v bojni razburjenosti segli predaleč ali v malomarni brez-

briznosti marsikaj zamudili. Ljubega Boga prosimo za vse napake odpuščanja. Naj ne sodi naših dejanj, storjenih in opuščenih, ampak naj se ozira samo na našo dobro voljo, s katero smo vedno hoteli služiti njegovi sveti volji.

Hvala slovenskemu ljudstvu, ki nas je tako rado sprejemalo teden za tednom ter nas ogrevalo s svojo ljubeznijo. V nad 30.000 izstih izhajamo. Vemo, da ne govorimo več praznim stenam, ampak — ljudskim množicam. Ni več poštene slovenske hiše na Štajerskem, kamor bi ne zahajal naš list. In kar nas posebno tako povzdiguje in za kar smo izredno hvaležni, povsod nas sprejemajo z veseljem in ljubeznijo. Toda tudi nam naj bo dovoljeno danes izpovedati pred celim svetom, da smo z neizmerno ljubeznijo slovenskemu ljudstvu podajali to, kar smo imeli. Ljubezen se nam vrača z ljubeznijo. Kako bi ne bili hvaležni!

Hvala našim sodrušnikom in dopisnikom! Naše moči so šibke, pogled naš omejen, a za nas je gledalo na stotine oči, z nami je delalo vse polno zvestih, dragih nam prijateljev. Duhovniki, akademiki, učitelji, kmetje, kmetice, mladeniči, mladenke, vsi so prihajali in nam pomagali. Samo tako je bilo mogoče ustvariti list, ki je ljubljen od našincev in upoštevani od nasprotnikov.

Hvala tudi našim urednikom, rajnim in še živim! Naj imenujemo njih zaslužna imena! Od početka, t. j. leta 1867 do l. 1871 je urejeval naš list dr. Matija Prelog, od l. 1871 do l. 1875 dr. Jožef Uлага, od l. 1875 do l. 1885 sedanji kanonik in dekan novocerkovski dr. Lavoslav Gregorec, od l. 1885 do l. 1894 dr. Ivan Mlakar, od l. 1894 do l. 1898 seda-

nji nadžupnik Sv. Križa pri Slatini Franc Korošec. Hvala jim za vso njihovo ljubezen in delo, s katerim so list od stopinje do stopinje povzdigovali na sedanjost višino!

In s tem je dovolj pogleda nazaj. Mislimo in skrbimo zopet za naprej! Ljubega Boga prosimo nadalje svoje pomoči in blagoslova, slovensko ljudstvo prosimo za njegovo ljubezen, svoje sodrušnike, dopisnike in razširjevalce za njih delo. In šlo bo!

Vedno kvišku, vedno naprej! Bog z nami!

„Slovenskemu Gospodarju“ ob petdesetletnici

piše deželni odbornik dr. K. Verstovšek.

Nenavadno obletnico obhajaš, dragi naš „Slov. Gospodar“! Pa tako mogočen si kot nikdar popreje! Pred možem, ki nastopi Abrahamovo dobo, se klanjamo radi dozorele močatosti, zavoljo izkušnje, ki jo je pridobil v dobi 50 let, Tebe pa občudujemo, ki odsevaš svojo moč in jo razproširaš v tisoče in tisoče src rodoljubnih slovenskih mož, v tisoče in tisoče src slovenskih žen, mladeničev in deklet z nepopisljivo mogočnostjo, z vedno čilim duhom, mladeniškim ognjem, resnim naukom in strogim opominom, z brezmejno navdušenostjo za vse slovenske narodne pravice, s strogim grajanjem narodne mladosti in z očetovskimi opomini na slovenskega kmeta za gospodarski napredek in z lepimi, koristnimi navodili da splošnega narodnega blagostanja.

Dne 16. januarja 1867 Te je s ponosom prinesel prvi urednik dr. Prelog v mariborsko Čitalnico,

LISTER

Slavljenču!

Bl. Dv.

„Slovenski Gospodar“! Ti petdeset let star, torej že Abrahama videl! Pri človeškem življenju je doba dočakanih 50 let lepa starost in vsak sme Bogu hvaležen biti za isto; za list pomeni enaka preteklost še večjo častitljivost, kajti primeroma večja, kakor je človeška umrljivost, je umrljivost listov že v prvih povojih. Ker je lepa navada, da se slavljencu ob svečanostni priliki klanjajo somišljeniki, prinašajoč mu čestitke in dobre želje, se tej hvalevredni navadi nočemo izneveriti štajerski listi, ki smo s Teboj istih načel, temveč danes prihajamo pred Te s čestitkami in voščili.

„Straža.“

Stara sem devet let, v primeri s Tvojimi leti se otrok. Preden sem zagledala luč sveta, je bila nevarnost, da bi Ti kot tednik prenehal in začel po 2-krat izhajati na teden. Tvoji čitatelji so bili že toliko politično zreli, da jim kot tednik nisi zadostoval, zlasti ker se je radi splošne, direktne in enake volilne pravice in ponovnih volitev politično življenje zelo razširilo. Namesto da bi se Ti preustrojal, morebiti v škodo svoji stari veljavi, poklical si v življenje mene. Naslonila sem se na Tebe kot denarno

močnejšega, a mislim, da Ti nisem več v nadlego, ker že diham neodvisno. Rada pa Ti iz hvaležnosti in spoštovanja sežem pod pazduho, kadar radi preobilnega gradiva v listnici uredništva zdihuješ. Da si zahajam v hiše imovitejših, vendar nisem vredna se staviti vzhod s Teboj; kajti pot si mi Ti pripravil, učil si štajerske Slovence brači, slovensko čutiti in misliti. Nezlomljiva je Tvoja sila, v kmetijskih domovih si se globoko vkoreninil. Čitajo te vojaki-domorođci na različnih frontah, Ti jim ustvarjaš zvezo z ljubljenim ožjo domovino. Imel si tudi Ti, Tvoji uredniki in somišljeniki, hude boje tekom let. Venec zmage nosiš Ti. Za boje si se rodil, v bojih si zrastel, v svetovni vojski obhajaš zlati jubilej. Skrbi in sedaj nisi prost. Želim Tebi in sebi, da bi mogla štajerskim Slovincem z velikimi črkami oznaniti mir, njihov rojakom na bojišču pa povratek; potem pa se, kaj ne, zopet z novimi silami posvetiva blaginji mladega slovenskega ljudstva.

„Naš Dom.“

Ljubi „Slovenski Gospodar“! Tebi je morebiti znano, da nisem mrtev, ampak samo spim. Kakor i kraj Matjaž v gori, počivam, dokler ne napočil dan, da stopim s svojo armado, organizirano slovensko mladino na plan, in mladinsko gibanje na Slovenskem Štajerju bo zopet v teku. Ti še veš, ljubi moj pokrovitelj, koliko veselja sva doživela nad mladimi naročniki, dopisniki, agitatorji, govorniki, organizatorji. Najini letniki tega stoletja so tega pričali. Priporočaj mojim starim prijateljem, naj moje številke hranijo za boljše čase. Tvoja 50letnica me zelo mika,

da vstanem ter osebno s svojo armado pred Teboj defiliram, ali Ti veš, da sem kot zvest domoljub skoraj vso moško mladino dal na razpolago za obrambo velike očetnjave, kjer mi dela veliko čast, a mladenec pa so z delom doma tako obložene, da njih mobilizacijo še sedaj opustim. Pa saj se tako sleherni Slovenec, ki je vzrastel iz mladinskega gibanja, veseli Tvojega sijajnega jubileja. Tebi se imamo zahvaliti, da ni bilo že prepozno, ko smo z organizacijo začeli.

„Glasnik najsvetejših Src.“

Star sem 15 let, mladič proti Tebi. Preprosta je moja obleka in resna moja vsebina, ker bavim se z večnimi resnicami. Dobiti me je poceni, ker ne iščem zemeljskega dobička, ampak vse kaj višjega, — ljubezni do Najsvetejših Src. Krščanska načela, na katera si Ti vedno prisegal, skušam jaz prenesti v življenje po cerkvenih organizacijah, bratovščinah. Za Tvojo močatost, s katero si se vedno priznal h krščanskemu naziranju, naj Ti bo vezilo ob Tvoji petdesetletnici blagoslov Najsvetejših Src Jezusa in Marije za to novo in vsa nadaljna leta, desetletja in stoletja.

„Gospodarske novice.“

Mislile smo, da smo od Tebe neločljive. A zakaj si nas izločil sedaj med vojsko? Kaj ne. Tvoje gospodarsko vprašanje Te je prisililo, da začasno opustiš priloge, ker vojska sili, da se omejimo le na najpotrebnejše. Da se razločujemo od Tvojih drugovrstnih novic in služimo strokovnemu poduku, sma

in kazal prvo številko navzočim udom Čitalnice. Gledali so Te strmeč, kakor neznanega popotnika, ki je priromal med slovensko ljudstvo Slovenskega Štajerja v približno 500 iztisih. Danes se nikdo ne čudi več, če poseliš slovenske domove, če se zglašiš v palačah slovenske inteligence, če potrkas na duri bogatega posestnika, ali se ponižno pridružiš članom revnega slovenskega kočarja in viničarja. Nad 30 tisoč bratcev Tvojih se naseli vsak teden po raznih hišah Slovenskega Štajerja, v katerih se bije slovensko srce in stanujejo zadovoljni, rodoljubni slovenski ljudje. Povsod Te prijazno sprejemajo, povsod Te čislajo in blagrujejo, povsod Te cenijo visoko, ker si njih tolažnik, njih učitelj, njih buditelj, njih vestni poročevalec vseh dogodkov, njih neutrudljivi in neustrašeni branitelj in boritelj za pravice in blagor vseh slovenskih stanov, zlasti pa našega vrlega slovenskega kmetkega stanu in nižjih slovenskih slojev.

Ze od prvega leta do visoke dobe 50 let vsebuješ vse čednosti in vrline slovenske: bogaboječnost, izrazito katoliška krščanska načela, odkrito avstrijsko mišljenje, ljubezen in udanost do svojega vladarja, domoljubje, narodno zavest in narodni ponos, visoko spoštovanje domačih slovenskih navad in šeg, ljubezen do svojega bližnjega, neupognjenost pred tujim vplivom, doslednost in točnost prevevajo od prve do zadnjih števil mnogobrojne liste, ki so se širili med slovenskim kmetkim ljudstvom. Saj ni čudno! Predale Tvoje so pisali in polnili možje iz ljudstva, možje iz nepokvarjenega naroda; prefresujoče, vzgledne članke so v Tebi objavljali sinovi slovenskega kmeta, hčerke slovenske matere; resne, poučne dopise je pisala žuljava kmetka roka; vesele vesti in žalostne novice sta poročala kmetki sin in slovensko dekle. Spretni uredniki so zbirali vse snovi v lepe skupine, iz katerih odseva pristna zgodovina slovenskega štajerskega ljudstva izza zadnjih petdesetih let. Uredniki so bili tista tajna sila, na katero si se opiral ves čas svojega obstanka! Vestno so opravljali svoje delo v Tvoji službi vsj, toda rekel pa bi: Dr. Prelog Te je ustvaril, dr. Gregorec Te je vzbudil, sedanji urednik Te je razširil. To so trije mejniki, na katerih sloni lestvica do viška, katerega si dosegel ob izredni obletnici, ki jo tačas obhajaš.

Skromen si bil vedno, zato si se priljubil tudi skromnemu slovenskemu kmetu! Toda ob petdesetletnici Tvojega obstanka smeš ponosno dvigniti svojo glavo kvišku in z zadovoljnim očesom pregledati vrste svojih častilcev in bralcev. Ti si si jednak, toda kaka sprememba je v ljudstvu! Narod je prerojen, čil in krepak, zaveden in poln samozavesti. Kmetko ljudstvo je vzbujeno, narodni ponos je prešinil vse sloje, kmetko gospodarstvo se dviga in napreduje, slovenski domovi so dobili drugo, lepše lice. To so deloma sadovi Tvojega neprestanega vpliva, Tvojega spretnega delovanja. Slovenski Štajer je pod Tvojim blagim vodstvom! Ljudstvo Slovenskega Štajerja slovi daleč v državi po svoji pobožnosti in verskem prepričanju; Ti „Slovenski Gospodar“ si branil verske svetinje in utrjeval v ljudstvu verske resnice, branil jih z neustrašenostjo proti klevetnikom, razkrin-

kaval laži-proroke in kazal pravo pot po naukih naših cerkvenih dostojanstvenikov.

Slovenski Štajer je biser avstrijskega državljanca. Rodoljubje, brezpogojna udanost do cesarske hiše in do svoje domovine odlikuje slovenskega kmeta „Vse za vero, dom, cesarja“, po tem gestu si vrgal Ti svoje Slovence! Hudi boji so nastopili, krvave bitke se bijejo na mejah naše države. Slovenski možje in slovenski sinovi zelenega Štajerja prelivajo kri na vseh poljih svetovne vojske z nepopisno hrabrostjo, navdušenjem in gorečnostjo. Oni vedo, da zastavljajo življenje za presvitlega vladarja, za lepo domovino, za katero so dolžni žrtvovati vse imetje. Ti „Slovenski Gospodar“ si navdahnili s svojimi spisi mladeniče z gorečnostjo, katero občuduje ves svet. Tvoja prava avstrijska vzgoja se zrcali v činih vrlih slovenskih junakov.

Slovenski kmet, slovenska žena, slovensko dekle, slovenski fant se zavedajo, da so štajerski Slovenci. Kaka mlačnost je bila v ljudstvu še pred 50 leti! Saj si trdil v prvih številkah po spretnem peresu dr. Preloga, da si moraš za narodnostno navdušenje odgojiti še le bralcev! Slovenska misel se je začela širiti med ljudstvom, slovenska probuja je vznikla v ožjih krogih in prevela vse prebivalstvo. Sedaj, ko obhajaš redko slovesnost, stojijo na Slovenskem štajerskem neomahljivi stebri slovenstva med priprostim ljudstvom, katerih ne omaje nobeden vihar in jih ne podre nobeden še tako mogočen narodni nasprotnik. Branil si Ti, „Slovenski Gospodar“, vsepovsod in vsikdar pravice slovenskega jezika v Solah in uradih, bil si hud boj proti odpadništvu, dosledno si odbijal vse napade na slovenstvo, trpel si zato, toda vstrajal. Koliko gorja si doživel, koliko preganjanj in natočevanj od strani nasprotnikov, koliko bridkih izkušenj si imel v lastnih vrstah! Tirali so Te pred sodišča, sramotili Te in blatili, potrpežljivo si vse prenašal! Solnce Ti je vedno mileje sijalo, oklepalo se Te je vedno več odkritih prijateljev, postal si vsem narodni učitelj in prvobornik za slovenske svetinje. Vcepil si mladini spoštovanje do slovenskega jezika, do slovenske govornice, do slovenske matere. Ponosen si lahko s svojo vzgojo! Ne zapustijo Te mladi učenci iz ljudstva v najhujših nevarnostih in bridkih urah! Zbirajo se krog Tebe in z mladeniško žilavostjo branijo nauke, ki si jim jih Ti vcepil. Ko ni bilo začetkom vojske dovoljeno niti v graških nemških listih, da bi se odbor za nabiranje vojakom namenjenih darov nazival slovenski, ko Ti nisi smel imenovati svojega ljudstva, da je slovensko, so predrl led in rešili čast slovenske govornice vrli slovenski vojaki kot marljivi so-trudniki „Gospodarjevi“, so širili narodno zavest in probujo naprej v Tvojih predalch s svojimi dopisi iz fronte slovenski vojaki, vsi Tvoji učenci in Tvoji-častilci. Srečen si, „Gospodar“, da imaš take hvaležne, vrle sinove in učence! Iz njih pisem in dopisov odseva Tvoje pravo avstrijsko mišljenje in Tvoj narodni ponos.

„Poduk v gospodarstvu bogati deželo“, je bilo zdravo načelo, ki si ga začel širiti med zapuščeno slovensko kmetko ljudstvo. Za okrepitev narodne

moči je treba imetja in bogastva, do katerega pa ne dovede samo prirojena zmožnost, treba je pridnosti, varčnosti, podjetnosti in pogumnosti, pred vsem pa pravega znanja. Vse to si širil Ti med slovenske kmete! Ti si bil našemu kmetu pravi učenik, ki si ga spodbujal k podvojeni marljivosti, ki si ga učil varčevati, ki si ga navajal na razne poskuse v kmetijstvu, ki si mu odpiral oči pri raznovrstnem delu, ki si ga opozarjal na skušnje najboljših kmetovalcev, ki si primerjal obdelovanje polja v drugih naprednih deželah z vedno istim in slabim načinom domačega obdelovanja. Ti, gospodar vseh gospodarjev, si kazal vedno na vrline pravega kmetovalca in pozival svoje zveste kmetke čitatelje na posnemanje. Ti si obvaroval nešteto krat nevednega našega kmeta pred oderuštvo, Ti si pobijal odločne izkoriščevalce kmetkega stanu. Učil si kmeta računati in ceniti svoje delo in svoje pridelke; naznanjal mu vedno cene za raznovrstno blago. Ti si Solah kmeta v raznih zakonih, Ti si mu pripomogel do spoznanja, da je on gospodar svojega imetja in svoje grude. Kmet je postal samostojen, samozavesten državljan. Ti si nadalje likal slovensko dekle; Ti si posegel čisto z vspehom v ženino gospodinjstvo. Snaga in red sta se udomačila v slovenskih kmetkih domovih. Blagostanje se širi, kmetijstvo napreduje, Slovenski Štajer šteje, hvala Bogu, lepe premožne kmetke domove, kakor ne zlahka v drugih delih dežele. In k temu si pripomogel največ Ti, ki podučuješ in učiš od tedna do tedna, od leta do leta z obojovsko skrbjo našega kmeta v vseh panogah gospodarstva, v vseh državljskih pravicah, zakonih in dolžnostih.

Slovenski Štajer je z malimi izjemami pod jednotnim političnim vodstvom. Sloga je nastopila, vsi sloji so precej združeni v mogočno skupino. Tudi te je v veliki meri Tvoja zasluga, „Slovenski Gospodar“! Vneli so se hudi, nesrečni strankarski boji, ki so razburkali vse mirne in nemirne duhove slovenskega Štajerja. Pod Tvojo zaščito so se združili zastopniki kmetkega stanu v Kmetko Zvezo z doloženim, izrazitim, katoliško-narodnim programom. Ti si vodil zastopnike v boju, Ti si jih branil, Ti si klical svoje slovensko ljudstvo pod svoje okrilje; in ljudstvo Ti je zaupalo, se Te oklenilo, kakor vsikdar in Te dovedlo z zastopniki vred do popolne zmage. Koliko so se zaletavali v Tebe nasprotniki, koliko so Te črnili, koliko Te napadali! Vse si prestal napadalcev ni več, toda Ti nosiš tem višje glavo, postajaš vedno mogočnejši, žilavejši in pridobivaš vedno več zaupanja. Nisi podoben starčku, ki prekorači petdeseto leto, temveč mladeniču, ki se prerodi, da s tem večjim mladeniškim ognjem nadaljuje svoje početo delo za blagor in blagostanje našega kmeta, za probujo in povzdigo slovenskega naroda! Naprej!

Boj za mir.

Četverospozrazum je torej odklonil našo mirovno ponudbo, kakor smo že zadnjič poročali. Da bi nihče ne dvomil, da je četverospozrazumu resno z od-

dobile ime „Gospodarske Novice.“ Bile smo priljubljene, kakor si priljubljen Ti. Potrebne bi bile zdaj še prav posebno, a kakor mora v vojskem času eden, četudi ženska, delati za dva, tri, tako delaš Ti sedaj za nas vse. Torej še vedno izvršuješ, kar so Ti v naslovu pred 50 leti rojenice prisodile, biti: slovenski gospodar, kažipot za gospodarje in gospodinjje. Čestitamo Ti k temu, da nisi nikdar zanemaril tistega temelja, v katerem naš narod korenini na Slovenskem štajerskem, in to je gospodarski temelj. Da je naše ljudstvo gospodarsko utrjeno in v zadnjih časih tako napredovalo, je tudi Tvoja velika zasluga. Ko napoči zaželjeni dan miru, bova zopet skupno gospodarsko učila in bodrila naš narod.

Vsi čestitamo.

Sedaj pa stopimo vsi, ki Te imamo radi in smo s Teboj bolj ali manj zvezani, skupaj v vrsto ter Ti želimo na Tvojem nadaljnjem potu božjega blagoslova in narodove ljubezni. Vodi naprej naše slovensko ljudstvo v lepšo bodočnost! Navdušenim kaži cilje, mlačnim vlivaj poguma, zaspane vzbujaj! Sovražnike odbijaj, prijatelje štiti! S srečnimi vriskaj, žalostne tolaži! Če se Ti dobro godi, se ne prevzami, če Te preganjajo, vstrajaj! Bodi kakor dosedaj vedno pošten, pogumen in odločen! In nikdar ne boš omahoval pod težo svojih let, kajti ljudstvo bo Te ljubilo in Bog bo s Teboj!

A tudi v bodoče se hrabro bojuj za narod teptani in njega obstoj, z besedo in z deli krepko pospešuj

blaginjo njegovo in splošni razvoj; za naroda slavo, korist in prosveto delujmo vsi skupaj z ljubeznijo vneto!

Vojni spomini.

(Napisal Januš Golec.)

(Dalje.)

Z Bogom grad kratke, rajске sreče! Ono noč in drugo predpoldne smo pošteno stopili. Enkrat popoldne smo se ustavili v večjem kraju: Kurovice. V tem selu je prijezdila mimo nas eskadrona ulancev. Nekateri jezdeci so postali in nam kazali do krvi opraskane konje, češ, s kozaki smo se že ravnili na sulico in sabljo. Kako smo vam mi te konjske krampe tedaj pomilovalno gledali, božali in jim ponujali sladkorja. Bili so pač po našem mnenju ranjeni ali vsaj opraskani prvi — junaki...

Nastanili smo se v grško-katoliškem župnišču. Gospod pleban je bil suholav, starikav dedec, grdega pogleda in neprijaznega vedenja. Otrok je imel kričavo in vražje razposajenih, velikih in srajčnikov za par podov. Pri pogledu na ta otročji dirindaj po župnišču sem se hvaležno pokržižal.

Zahvaljen Bog, da niso duhovniki pri nas oženjeni!

Gospod pleban nam ni ponudil nič, še vode ne, ampak samo grdo in mrko nas je motril. Uroki bi se mi bili oprijeli, da sem dedca še dolgo gledal. A prav vesel sem bil, da me je poslal oberst nekaj kilometrov naprej, poljske poti preiskovat.

Vrnil sem se v župnišče pozno v noč. Zbudil sem plebana s prošnjo, naj bi mi odprl prenočišče; dasi je znal, da sem jaz duhovnik in čeprav sem šel bil v službi, me je pognal kot vsiljivega psa in me zaloputnil vrata pred nosom.

Trenutno mi je v srcu togotno zavrelo, a premagal sem se. Krenil sem v hlev h konjem in tamka na slami spaval bolj sladko, kot pod negostoljubnim plebanovim krovom. Usoda ga je oplazila pozneje s šibo vojnega požiga za črnokost in neprijaznost. Sam mi je nekaj tednov pozneje tožil v Livovu, da so mu kozaki skurili hram in hlev; ostala mu je le razposajena otročjad.

Nekaj kilometrov za Kurovicami začenja se nepregledna ravan in na karti je bilo zapisano: Samec ob suhi in vročini orekoračljiva. Ko smo mi avgusta leta 1914 stopili na to plan, bila so tla vsled vročine suha in razpokana. Kako so se naši kmečki fantje čudili temu nepreglednemu žitnemu morju, ki je v lahnem pišu valovilo tako čarobno zlatobarvno. Rodna zemlja je črna, kot po naših vrtovih in ne rabi nubenega gnoja.

Vsakdo bi si pač mislil: V tako rodovitno ravnih krajih so pač kaj bogati ljudje. Kaj še! Rusinski kmet je reva in iz teh bogatih krajev je največ izseljencev v Ameriko. Vzrok bede rusinskega seljaka so gradovi z ogromnimi veleposestvi in židje. V vsaki vasi najdete grad, vsaj pred vojno je bilo tako, last kakega poljskega zlahtnika. Pa ne obdeluje sam razsežnega veleposestva, ampak ga daje v najem grabežljivem čifutu. Ta ga porazdeli med kmete in skuša izžeti iz krvavih seljaških žuljev v nebo v pričo najemnino. Kmet dela in trpi, pa ne za svoj

voditelji te dni v Rimu, da se posvetujejo, kako bo do nadaljevali vojsko proti nam in zaveznikom.

Posvetovanje v Rimu.

Posvetovanja v Rimu se udeležuje angleški, francoski in italijanski ministrski predsednik, Rusijo zastopa rimski poslanik, druge države so zastopane po svojih političnih in vojaških zaupnikih. Izmed vrhovnih poveljnikov je navzoč samo italijanski general Kadorna. Posvetovanje se suče o nadaljevanju vojske, posebno pa o tem, kako pričeti letošnje spomladne ofenzive. Naš poročevalni urad pravi, da bo letos četverosporazum po drugem načinu napadal kaaor lani. Lani si je vsak izbral del fronte in na ta del nagromadil vse svoje kanone in moštvo. Letos pa nameravajo vse četverosporazumove države za del naše fronte zbrati vse svoje razpoložljive sile, tako da bi torej bila njih napadalna sila na izbranim frontinim oddelku vsaj štirikrat večja kakor lani. In kajpada italijanski listi že pišejo, da se proti Nemcem na vzhodu in zahodu ne bo dalo nič doseči, pač pa je pričakovati dobrih uspehov v ofenzivah proti Avstriji in Bolgariji. Dobro, naši vojaki so pripravljeni, se meriti tudi z vsem četverosporazumom.

Naš cesar vojakom.

Naš cesar bi pod častnimi pogoji rad imel mir. Toda če sovražniki odgovarjajo na našo mirovno ponudbo s tem, da se posvetujejo, kako spomladni pomoriti in pobiti naše vojaštvo in razbiti Avstrijo, potem pač našemu cesarju ne preostane nič drugega, nego da zakliče našim fantom in možem: Naprej!! Dne 5. jan. je izdal cesar Karel to-le armadno povelje:

Vojaki!

Vi veste, da sem jaz in z menoj zvezani vladarji poskusili, da bi za mir, ki ga cel svet tako neizmerno želi, pripravili tla. Zdaj je došel odgovor naših sovražnikov: vsi odklanjajo, ne da bi natančneje poznali naših pogojev, ponujano roko.

Ni še dovolj žrtv, še več se jih mora doprinesiti. Vsa krivda zadene naše sovražnike. Bog mi je priča.

In zopet Vam velja, vojni tovariši, moj klic! Vaš meč je v 30 vojnih mesecih, kateri bodo skoraj za nami, govoril jasno in odločno. Vaša hrabrost in Vaše junaštvo naj imata tudi v bodoče besedo!

Štiri sovražna kraljevstva so bila po Vas in armadah naših hrabrih zaveznikov razbita, mogočne trdnjave smo premagali, velike pokrajine sovražnega ozemlja smo si osvojili. Kljub vsemu temu sovražni mogočnjaki slepijo svoje narode in svoje armade vedno z upanjem, da se bo njih usoda vendar preobrnila. Dobro — na Vas je ležeče, da še nadalje napravite ž njimi železni obračun!

Poln ponosnega zaupanja v svojo vojno moč Vam stojim na čelu! Naprej z Bogom!

Karel.

Približno enako armadno in brodogovorno povelje je izdal tudi nemški cesar Viljem.

In mir?

Na bojiščih bosta torej pela puška in kanon naprej svojo pesem. Kljub temu je treba vedeti, da

žep, ampak za grajski in židovski. Lahko umljivo, da je rusinski ratar precej len in se izseljuje. Kar so bili kmečki punči nekda za gradove in veleposestva v naši domovini, taka šiba božja je ta vojna za gališka gradišča in za veleposest. Galicijo sem celo premeril z lastnimi nogami pred in po bitkah ter videl, kako je stoletnim gradovom z gospodarskimi poslopji vred kikirikal rdeči petelin . . .

Po teh ogromnih žitnicah smo korakali iz Kurovic ves dan in dospeli v selo Przegnojow. Tukaj so nam ljudje že pravili, da so videli kozake z dolgimi sulicami. Zapovedana je bila tudi nam največja previdnost v noči, ker sovražnik ni več daleč. To slavnostno selo, ležeče v popolni ravnini, je kaj pušo in dolgočasno. Mravljinici mržnje in pritajene strahu so mi gomozeli po hrbtu, ko sem se pomikal med bajtami. Straže so bile razpostavljene ob vseh izhodih in dohodih. S stotnikom Franciom sva si poiskala v prenočišče navadno kolarnico pri neki kmečki baiti, bolj koncem vasi. Dolgo sem premetaval vozove, pljuge in brane, predno sem napravil toliko prostora, da sva polegla lahko mi dva v štric v slamo.

To je bila noč pred prvo bitko, tega sva se o ba dobro zavedala. Niso bila to prijetna čustva, saj se nobenemu niti sanjalo ni, kak lintver da je — prva bitka . . . Znala sva tudi, da bi kateremu lahko ta prva praska upihnila luč življenja. Franci mi do dobra razložil, kako se je treba v boju plaziti po trebuhu in kriti glavo za kupeem zemlje.

Po podedovani slovenski navadi sva na slami nekaj časa tarnala in moledevala. Predno sva zaspala, si je Franci pripravil samokres, meni pa potisnil bridko sabljo.

(Dalje prih.)

naša vlada in zaveznike še niso odgovorile na četverosporazumovo odklonitev. Kako bodo odgovorile, ali da bodo z obžalovanjem vzele odklonitev na znanje, ali da bodo še klub odklonitvi še enkrat pokli cale sovražnike na mir, je seveda neznanó. To se bo ravnalo po tem, kakšen odgovor je trenutno našemu končnemu cilju, to je častnemu miru, najbolj koristen. Gotovo pa je tudi, da vse nepristranske države silijo na to, naj se vendar že sklene enkrat mir, in da si tudi ljudske množice v četverosporazumovih deželah silovito želijo miru. Ta dvojni pritisk bo prejel ali slej učinkoval, toda pustiti mu je treba časa.

To je vse, kar se je od zadnjega tedna zgodilo v prilog ali neprilog miru.

Nov minister.

Predsednik prehranjevalnega urada Osk. Kokstein je odstopil, ker je uvidel, da se prehranjevanje države ne da vzorno urediti, ako Avstrija, Ogrska in armada ne postopajo popolnoma enotno in skupno. Sedaj je za voditelja prehranjevalnega urada imenovan ne več predsednik, ampak minister. In sicer je postal minister prehranjevalnega urada polkovnik Anton Höfer, rojen leta 1871 v Bolcanu. Dosedaj je vodil pri najvišjem armadnem poveljstvu vse posle za prehrano armade. Mož je torej gotovo sposoben in izvežban, toda kakor rečeno, dokler ni vse prehranjevalno vprašanje združeno za celo državo in armado, v eni roki, bo delo ostalo polovičarsko.

Razne politične vesti.

„Tagespošta“ je na Treh Kraljev dan pisala, da so lahko državni jezik, samostojnost Galicije, neva razdelitev okrožij na Češkem in druge enake reči zelo važne za Avstrijo, toda preropenja države ne obsegajo, še manj pa rešijo postavljeno nalogo, da nastane nova Avstrija. Vse več je potrebno. S severom monarhije avstrijsko vprašanje ni rešeno, misliti je treba tudi na jug. Soglašamo! Sedanje ministrstvo pa se je sestavilo iz samih mož, ki poznajo le sever!

„Slovenec“ je poročal, da je zagotovljen vstop vseh slovenskih (tudi liberalnih) in hrvatskih poslancev v Hrvatsko-slovenski klub. Ako je ta vest resnična, bo jugoslovanska skupina v državnem zboru štela nad 30 poslancev. „Slovenski Narod“ pa poroča, da poslanca dr. Ravnihar in dr. Rybar še nista dobila povabilo za vstop.

Dne 12. t. m. se vrši v Zadru skupni sestanek dalmatinske stranke prava in hrvatske stranke. Posvetovalo se bo o bodoči politiki obeh imenovanih strank.

„Češka Zveza“, v kateri so združeni vsi češki poslanci, je sklenila, da pozove ministrskega predsednika, naj skliče državni zbor. Zveza stoji na stališču, da sodelovanje ljudskega zastopstva pri vladi ni samo priporočljivo z ozirom na postavne predpise, ampak je tudi važen pogoj za uspešno rešitev gospodarskih in političnih zadev.

Pod predsedstvom poslanca Bilinskega so se od 14. decembra 1916 do 5. januarja 1917 vršila posvetovanja pododbora Poljskega kluba o izločitvi Galicije, in o preuredbi avstrijske ustave in uprave. Iz Dunaja se poroča, da se je med poljskimi strankami dosegel glede rešitve teh vprašanj popoln sporazum. Podrobnosti glede sklepov teh posvetovanj, ki bi nas zelo zanimala, pa niso objavljene.

Društvo „Svobodna šola“ hujška tudi v sedanjem času „notranjega hišnega miru.“ Razprodaja kolek, na katerem je naslikan svobodni trobentač, ki polaga svojego nogo na tilnik pred njim ležečega, grdo osmešenega jezuita. Preteklo nedeljo je društvo pod predsedstvom e. kr. dvornega svenika barona Hocka imelo glavno zborovanje, na katerem je nekdanji učitelj, poslanec Glöckel, strupeno napadal cerkev, kmetsko prebivalstvo in versko vzgojo otrok.

Zadnji čas so listi poročali, da bo predsednik avstrijskega državnega zbora dr. Sylvester odstopil, da napravi prostor kakemu drugemu članu nemškega „Nationalverbanda.“ List „Sarzburger Volksblatt“ poroča, da dr. Sylvester gotovo ne prejme več zopetne izvolitve za predsednika.

Naš severoameriški poslanik grof Tarnovski se bo dne 13. t. m. iz Rotterdamu odpeljal v Ameriko. Četverosporazum mu je na pritisk Amerike dovolil svobodno vožnjo iz Evrope v Ameriko.

V nemškem glavnem stanu so se zadnje dni vršila važna posvetovanja, katerih so se udeležili naš zunanji minister prof. Černin, nemški cesar ter naši in nemški visoki državniki in vojskovodje. Posvetovanje se je baje tikalo tudi vprašanja miru.

Po listih krožijo vesti, da je sedanji položaj med Ameriko in Nemčijo zelo zadovoljiv in da se ni treba bati, da bi prišlo do ostrega spora med obema državama.

Rumunsko bojišče.

Naša pot skozi Rumunijo je zmagovita, hiteča od zmage do zmage, prodirajoča vedno naprej. Cela

dežela Dobruča med Črnim morjem in Donavo je v rokah zmagovitih bolgarskih, turških in nemških čet.

V rumunski ravnini smo ob spodnjem toku Sereta vrgli sovražnika na vzhodni breg reke. Padli ste že dve velevažni postojanki sovražne armade, mesti Brajla ob Donavi in Foksani, ki leži zahodno od Sereta (severno od Rimnicul-Sarata). Sedaj ogrožujejo naši topovi že mesto Galaco, (ob Donavi pri izlivu Sereta). Južnovzhodno od Foksanija so Rusi dne 6. jan. na 25 km dolgi fronti poskusili protiofenzivo, ki se je izjalovila. Po zavzetju mesta Foksani so Avstriji in Nemci ob reki Putni izvojevali nad Rusi in Rumuni v dvodnevni bitki lepo zmago. Armada nadvojvoda Jožefa se ob rekah Trotsul, Ojtoz in Putna bliža moldavski ravnini ob srednjem Seretu.

Brajla padla.

V petek, dne 5. januarja, so bolgarske, nemške, avstrijske in turške čete zasedle mesto Brajla ob Donavi. O zavzetju Brajle se poroča: Bitka za južni breg spodnjega Sereta se je po ljutem borenju na 50 km dolgi bojni črti odločila našim armadam v korist. Rusi in Rumuni so bili premagani in so izgubili svojo močno utrjeno opirališče na južnem bregu Sereta, kjer so, kakor je poročalo časopisje četverosporazuma, nameravali pričeti svojo ofenzivo. V širini 13 km so naši prodri do močvirnih nižin in do brega spodnjega Sereta. Krvave izgube premaganih ruskih rojev so težke. Ker sta odlično sodelovali donavska in dobruška armada, so zavezniki premagali najvažnejše rumunsko trgovsko mesto Brajlo. Natančno v enem mesecu so prekoračile čete zaveznikov približno 200 km dolgo črto iz Bukarešte v Brajlo, med neprestanimi boji. S svojimi pristaniškimi napravami, skladišči in drugimi napravami tvori donavsko mesto s 50.000 prebivalci našim armadam zelo važno vojno opirališče. Donavske ladje vozijo sedaj lahko iz srca Nemčije in Avstrije do Brajle. Popolnoma je preprečena rusko-rumunska plovnica po Donavi. Najskrajnejše vzhodno opirališče rusko-rumunske postojanke ob Seretu, mesto Galaco, se že nahaja v ognju naših topov. Proti središču postojanke ob Seretu pri vasi Fundeni naše čete zmagovito napadajo.

Mesto Brajla.

Glavno trgovsko mesto Rumunije, Brajlo ob Donavi, so naše hrabre čete zavzele. Če se pride po Donavi v Brajlo, je videti mesto prav malo, dasi je za 50.000 stanovnikov izredno razsežno, ker stoji na planoti, ki se razteza 20 do 30 metrov nad reko, do čim vodijo k vodi strmi bregovi. Brajlo nazivljejo Rumuni kot najlepše mesto v deželi in ta trditve ni prefrana; celo Bukarešta ni lepša. Dočim so druga mesta v deželi gnezda z malo postavnimi hišami, nerodno zidanimi, ter raztrganim tlakom, je Brajla jako moderno mesto, dobro potlakano in redno zidano. Za časa krimske vojske se je po poročilu irskega poročevalca raztezala tu še velika prašna planjava, na kateri so stale nekatere raztresene hiše. V pol stoletja se je razvila Brajla v največje izvozno pristanišče Rumunije. V Brajli se stekajo važne železniške proge. V pristanišču ob Donavi so velike zaloge žita in moke, severno od mesta pa obsežna skladišča petroleja. Mesto je bilo nekda turška trdnjava, ki so jo Rusi prvič osvojili leta 1770. Danes nimajo te stare utrdbe seveda nobenega pomena, pač pa so se nahajale na jugozapadu mesta nove, v sedanji vojni zgrajene utrjene postojanke, ki so jih naše čete zavojevale.

Mesto Foksani v naših rokah.

Močno utrjena rumunska trdnjava Foksani, — zadnji steber rusko-rumunskih postojank pred Seretom — se nahaja v rokah naše zmagovite Falkenhaynovne armade. V ponedeljek, dne 8. januarja, ob 8. uri zjutraj so zmagovalci vkorakali v Foksani. Vjeli so skoraj 4000 mož. Foksani leži 16 km zapadno Sereta ob železniški progi Bukarešta—Črnovice ter je moderna trdnjava, katere pas ima 12 do 16 km v premeru. Utrdbe so se pred vojno nahajale le na vzhodni in severni strani — proti Rusom! — sedaj so jih menda zgradili tudi na zapadni in južni strani. Pri Foksaniju se je vršila leta 1789 huda bitka, v kateri so Avstriji in Rusi premagali Turke; mesto je takrat padlo v ruske roke. Foksani je štel sedaj pred vojno 25.000 prebivalcev.

Bitka ob Putni.

Ob reki Putni izvira v rumunskem obmejnem gorovju vzhodno od sedmograškega mesta Kezdiva-zarhely, izteka se v Seret) so avstro-ogrsko čete v dvodnevni bitki dne 7. in 8. januarja izvojevale sijajno zmago nad Rusi in Rumuni. Vrgle so sovražnika, ki se je po porazu pri Foksaniju ustavil na levem bregu Putne, proti Seretu. Vjeli smo ta dva dni

5400 mož in 99 častnikov; vpleni pa 3 topove in 10 strojnih pušk.

Rusko bojišče.

Pomembni boji se vršijo na ruski fronti edino na obeh skrajnih krilih: v bukovinskih Karpatih in na severu pri Rigi, Dvinskem in Mitavi. Do kakšne posebne spremembe posestnega stanja pa ni prišlo. Na ruski fronti je nastopil zadnje dni hud mraz. Reke zamrzujejo, sneg je celo na ruskih ravninah visok po več metrov.

Italijansko bojišče.

Z italijanskega bojišča prihajajo poročila o skrajno slabem vremenu, velikih sneženih zametih na koroških in tirolskih gorah ter o redkih in manjših bojih med našo in laško artilerijo.

Francosko bojišče.

Na francoskem bojišču vsled neugodnega vremena razen topovskih in zračnih bojov nobenih pomembnejših dogodkov. V Rimu so se pred nekaj dnevi vršila velika vojna posvetovanja četverosporazumovih držav, na katerih so določili nove enotne vojne načrte. Polagala se bo važnost na eden del fronte, na katerega bodo navalili z vso močjo, da ga prečerejo in tako sovražnika potisnejo nazaj. Kje bo ta del, je zagonetka.

Macedonsko bojišče.

Razen topovskega ognja nobenih bistvenih dogodkov. Velikega vojnega posvetovanja v Rimu se je tudi udeležil vrhovni armadni poveljnik na macedonskem bojišču, general Sarrail. Anglija bo baje poslala na to bojišče 150.000 mož iz Egipta, Francija pa 100.000 mož iz izvenevropskih naselbin.

Grčija.

Po poročilu londonskih listov so četverosporazumovi ministri, zborujoči v Rimu, poslali grški vladi spomenico, v kateri zahtevajo, naj grška vlada tekom 48 ur sprejme znane četverosporazumove zahteve in naj naznani ta sprejemo. Iz Soluna se poroča, da se baje namerava grška vlada upreti četverosporazumovim nasilstvom, sklicati grško zbornico in pa mobilizirati armado. V Grčiji je postalo pomanjkanje živil vsled blokade četverosporazumovih vojnih ladij tako občutno, da se bo morala Grčija v najkrajšem času odločiti za ali proti četverosporazumu.

Naše žrtve za domovino.

Iz Dobove se nam piše: V prvem tednu novega leta smo v grob položili dva vrla moža, očeta, katerega sta bila še v polni moči življenja. Jožef Polovič iz Velikega Obreža, 47 let star, črnovojnik 87. pešpolka, je branil domovino na Tirolskem, obolev vsled prehlajenja in umrl dne 27. dec. v garnizijski bolnici v Inomostu. Prepeljan je bil v Dobovo in tukaj dne 5. prosinca slovesno pokopan. Za njim žaluje pet otrok, dva sina sta tudi vojaka na fronti. — Dne 5. prosinca je umrl Martin Vučajnik v Mihalovcih, značajan mož dobrotljivega srca, zato pri vseh priljubljen; zapustil je osem otrok; dva sinova sta v vojski, eden pa invalid (ima noge brez stopal) je v zavodu na Dunaju. — Uradno poročilo naznanja, da sta umrla za domovino: Martin Vašcer, posestnik v Selah, 36 let star, padel dne 10. oktobra, in mladenič Janez Zupančič iz Malega Obreža, star 26 let, padel na južni fronti. — Število padlih, uradno naznanjeno, je naraslo v naši župniji na 38.

Dne 8. dec. je padel na južnem bojišču, zadet od granate, mladenič Vincenc Zorjan iz Spodnjega Gasteraja pri Sv. Juriju v Slov. gor. Rajni je bil povsod priljubljen radi mirnega in dostojnega značaja. Bil je izvrsten godec; imel je lepo in hvalevredno čednost: bil je zmiraj trezen in varčen. Zanimivo je tudi, da je rajni imel vse dogodke svojega vojaškega življenja sleherni dan do zadnje ure zabeležene. Zapustil je 80 let staro, bolno, žalujočo mater in edinega brata, kateri je tudi vojni službi. Mirno spavaj, dragi Cenc, dokler nas trobenta angelova ne zbudi, da se vidimo nad zvezdami!

Iz Celja se nam piše: Na laškem bojišču je zbolel in na Dunaju umrl vrl slovenski junak Janez

Skale, star 42 let. Po poklicu je bil kolar, priden in vesten delavec. Rojen je bil v Konjicah. Rajni še ima 3 brate pri vojaki. Svoja mladeniška leta je preživel v Vojniku pri starših. Odkar pa je postal mojster, je stanoval v celjski okolici. Povsod je zaradi svoje pridnosti in poštenosti užival spoštovanje. Bil je zaveden Slovenec.

Žalostna vest je došla rodbini Sauperlovi pri Sv. Jakobu v Slov. gor., da je od izdajalske mine bil zadet njih ljubeči sin, opora v starosti, od vseh ljubljani Franček, star 22 let. Padel je na južni bojni črti. Daroval je svoje mlado življenje na oltar domovine. Vojskoval se je že od začetka vojne proti verolomnemu Lahu. Izguba pridnega sina je silno potrla njegove starše, brata in sestre. Rajni je bil vzor pridnega slovenskega mladeniča, up in nada staršev, vsem nam priljubljen in drag prijatelj. — Mirno spavaj, predragi naš Franček, v neznan in tuji nam zemlji, dokler se ne snidemo nad zvezdami!

V daljni tujini je padel v boju za domovino A. Kovačič, doma iz Vučjevesi, župnija Sv. Križ na Murskem polju. Za njim žalujejo 4 majhni otročiči in neutolažljiva žena. Rajni je bil od vseh v občini ljubljani in spoštovan. Dragi Alojz, spavaj v miru! Tvoja duša pa naj v rajni večni mir uživa!

Dne 1. januarja je prišla žalostna vest, da je podlegel dobljenim ranam v solnograški bolnišnici Anton Ledinek iz Pivole pri Hoča h. Prepeljali so ga v soboto, dne 6. januarja, v rojstno faro, kjer je ob obilni udeležbi bil položen na domačem pokopališču k večnemu počitku. Ob odprtem grobu so mu zapeli lepo žalostinko. Marsikateroga oko je bilo solzno, ko so spremljali našega slovenskega junaka na zadnjem potu! To je prvi vojak, ki je pokopan na domačem pokopališču kot žrtev sedanje grozne vojske. Bodi mu domača slovenska zemlja lahka! Žalujejo sorodnike naj tolaži zavest, da je njihov Anton umrl kot junak in s svojo smrtjo pripomogel do končne zmage!

Z italijanskega bojišča se nam poroča, da je padel Matevž Vrečko, doma iz Loke pri Framu. Rajni je bil priden, skrben in delaven mož. Na tem svetu si je zaslužil krono trpljenja. Daj, o Bog in Marija, da bi užival na onem svetu večno veselje!

Naznanjam žalostno novico, da je na laškem bojišču padel moj ljubi bratranec Janez Unuk, doma iz Murskega polja. Zadela ga je nesrečna krogla. Bil je v 23. letu. Boril se je proti Rusom in sedaj proti Lahom. Bil je blag prijatelj svojim tovarišem. Služil je pri hrabrem pešpolku št. 47. Bil je zmiraj na fronti. — A. Dolamič iz Cvena.

Slovenski mladenič Alojzij Marksl, doma iz Lajtersberga pri Mariboru, star 21 let, je izdahlil svojo dušo na italijanskem bojišču. Zadela ga je laška granata. Pokopan je na Italijanskem. Zapustil je dva brata, ki se še bojujeta na Laškem. Doma je pa zapustil še dva brata in mater. Oče se bojuje na Rumunskem. Lastni brat padlega Henrik je bil pri pogrebu. Spremljal ga je k zadnjemu počitku.

Tončka Zemljč, posestniškega sina v Črešnjeh vcih pri Radgoni, ni več med živimi, dne 13. decembra ga je zasul sneženi plaz tirolskih planin. Tako se glasi poročilo njegovega tovariša in predstojnika. Ni potrla ta vest samo podpore toli potrebnega očeta in ljubeče sestre, katerih je bil pokojni edini up in opora, ampak marsikatero oko se je zasolžilo, mnogo src se je skrčilo od bolesti ob tej izgubi, saj je bil Tonček zelo spoštovan in priljubljen. Bil je cvet župnije in stebel domovine. Mirni, prijazen in šaljiv, veren, delaven za cerkev, kot dober ud Marijine družbe, pevec itd. Za domovino je mnogo storil, saj je že kot otrok v domačem društvu sodeloval pri petju, tamburanju in igrah, pri katerih je s svojim nastopom povzročil mnogo smeha. In skoro vsak je vskliknil ob tej novici: „Torej bodo morali vsi dobri v tej vojski umreti!“ Bil je tudi dober domoljub, a vendar je postal žrtev peklenske gonje ob začetku vojske. Bil je namreč po nedolžnem precej časa zaprt, kar mu je povzročilo mnogo bridkih ur. Nató je oblekel vojaško suknjo in trpljenje ga je spremljalo do smrti. Slednji čas je reševal s snegom zasute tovariše in v svojem zadnjem pismu opisuje to delo in tako smrt ter prosi še Boga, da, ako bo moral umreti, naj ga zadene krogla, ker enaka smrt je pravo mučeništvo. Toda želja se mu ni izpolnila in tako je končal svoje mlado življenje, star še le 27 let. Pokoj Tvoji duši, Tonček dragi, saj

Mučnik si bil v življenju in ob smrti,

Vživaj tudi mučeniško krono v rajskem vrti!

V nežni starosti, še komaj 25 let star, je moral Kurbus Franc, posestniški sin v Spodnjem Jakobskem dolu v župniji Št. Jakob v Slov. gor., ostaviti ga grmeči in moreči svet. Padel je junaške smrti na južnem bojišču. V lanski jeseni je zadnjič na dopustu gledal mične holmce domačega slovenskega kraja in zadnjič brisal žulje od morilnega orodja s prijetejšimi žulji ob domačem kmetskem orodju. Kaj rad si rahljal, dragi France, blagonosno, domačo slovensko grudo, a najlepše si si zrahljal svojo grobno grudo: s Tvojo častno smrtjo!

Rahljali mi tudi bi radi Tvoj grob,

A temno do njega so vse nam poti.

Kako pa rahljati, ko njegov še strop

Pod tisoč se žrtvami znova udre.

Vabilo.

Vse Slovence in Slovenke vabimo, da se naročijo na naš list. Naročnina stane za Avstrijo, Ogrsko, Bosno in Hercegovino

za celo leto	K 6—
za pol leta	3—
za četrt leta	1.50

Za Nemčijo in druge zunanje države stane list

za celo leto	K 8—
za pol leta	4—
za četrt leta	2—

Za vojske pa je naročnina zdatno nižja. Za vojske znaša naročnina

za celo leto	K 4—
za pol leta	2—
za četrt leta	1—

Kdor pošlje naročnino, naj zapiše: ako je nov naročnik, besedico **nov**, ako je star, besedico **star** in številko, ki se nahaja na ovitku.

Upravištvo „Slov. Gospodarja“,
Maribor.

Naročevanje samo pondeljkeve „Straže“. Kdor hoče imeti „Stražo“ samo v pondeljek, si isto kakor dozdej, lahko naroči posebej. Naročnina se pošlje po poštni nakaznici na naslov: Upravištvo Pondeljkeve Straže v Mariboru. Ob strani naj napiše, ali je **nov** ali **star** naročnik, da ne bo pomot. Sama Pondeljkeva Straža stane za celo leto **K 3.20**; za pol leta **K 1.60**; za četrt leta **90 vin**.

Tedenske novice.

Odlikovana slovenska vojna kurata. Č. g. Krištof Tomšič, duhovnik goriške nadškofije, sedaj vojni kurat v rezervni bolnišnici št. 2 v Mariboru (kn. šk. dijaško semenišče) je za svoje vaeto in vestno službovanje odlikovan z duhovniškim zaslužnim križcem II. razreda na belo rdečem traku — Č. g. Franc Kren, bivši kaplan pri Mariji Snežni na Velki, sedaj vojni kurat na rumunskem bojišču, je za svoje hrabro zadržanje pred sovražnikom odlikovan s Signum laudis. Č. g. Kren, ki je že od začetka vojske na bojišču, ima sedaj že troje odlikovanj. Odlikovancema iskro čestitamo.

Ogrski Slovenci nam čestitajo. Dobrourejevano glasilo ogrskih Slovencev „Novine“, piše o naši petdesetletnici: „50letnico obhaja tedenski list Stajarskih Slovencev „Slovenski Gospodar.“ 16. januarja bo 50 let, ka je prvič začel izhajati. Zdej ma 30 jezer naročnikov. Veselo čestitamo! Vnogo dobra je večino te krščanski list prostoma ljudstvi. Bog ga obrani še dolgo let!“

9.000.000 K vojnega posojila v kmetskih občinah mariborskega okrajnega glavarstva. Do dne 10. januarja 1917 se je podpisalo na peto vojno posojilo v političnem okraju mariborskem skupa 9.038.266 K. Čeprav so Slovenci v tem okraju začetkom vojske veliko bridkega doživeli, vendar je njih avstrijska misel ostala čista in požrtvovalna do skrajnosti. Tako je prav!

Kralj in kraljica sta se postila. Ogrsko-slovenske „Novine“ poročajo: „Sveta cerkev pred kronanjem zapovedava tridnevno post kralji in kraljici. Oba sta verno zdržala vse tri dneve post i kraljica je večkrat bila te teden pri sv. obhajili ali prečiščevanju. Kraljica je pohodila več bolnišnic te teden, se ljubezniva nagnola proti ranjenim junakom, zvedavala od njih, kde so ranjeni i po njihovih domačinih. Z vsakim je gučala po njegovom maternom jeziki. — Naš pokojni apoštolski kralj je vedno te reči meo v vstah: „Vse za deco.“ To ljubezen do ostavljene dece vojakov si je zapisala v srce tudi kraljica Cita i je dala dobljene dare po daruanih 650 jezer kron gotovčine za deco Vogrsko i ravno teliko za deco Avstrijsko. Z tov smilenostjov, postom in z sv. obhajilom se je zaistino najlepše pripravila na kronanje, da bi postala mati naroda, kda njemi svetitvariš oča postane.“

Smrt. V Mozirju je dne 2. jan. umrla tamošnja učiteljica Helena Goričar v 26. letu svojega življenja. Rajna je bila članica Marijine družbe, vzgledna, globokovernna in narodnozavedna učiteljica. Svetila ji večna luč! — Na Dunaju je dne 28. dec. 1916 umrl v 44. letu svoje starosti vsled vojnih naprov dr. Leo Kreft, o. kr. črnovojniški nadzdravnik in okrožni zdravnik v Št. Juriju ob Ščavnici. Rajni je bil zaveden narodnjak in je vedno ostal zvest svo-

jamu narodu. Prepeljali so ga k St. Juriju ob Ščavnici. Naj mu bo slovenska zemljica lahka! — V S. Petru v Savinjski dolini je umrla Marija Terglav, hčerka deželnega poslanca Alojzija Terglav. Naj v miru počiva!

Poroka. Dne 4. januarja se je v Kremsmünstru poročil znani slovenski rodoljub grof Oskar Christalnigg z grofico Marijo Lippe-Weißfeld. Bilo srečno!

Po smrti odlikovan. Prerano umrl vnet naš pristav župana Franc Vraz na Cerovec pri Ormožu, potomec Stanko Vraza, je bil od cesarja odlikovan po smrti s srebrnim zaslužnim križcem s krono. Vrljemu možu, odločnemu branitelju naših narodnih in verskih svetinj, ni bilo usojeno, da bi doživel visoko odlikovanje, da so se njegove zasluge za domačo občino in ormoški okraj tudi na najvištem mestu priznaše. On že počiva v grobu, a njegova dela gredejo za njim in ga slavijo. Visoko odlikovanje rajnega pa naj bo težko prizadeti Vrazovi rodbini in njegovim številnim prijateljem v ponos in tolažbo!

Po smrti odlikovan slovenski junak. Od Sv. Lovrenca na Drav. polju se nam piše: Rudolfu Finžger, ki je na soškem bojišču pri izvrševanju svoje samarijanske službe od granate zadet padel, je bila za njegovo hrabro vedenje pred sovražnikom — bil je od začetka vojske vedno na fronti — podeljena velika srebrna hrabrostna kolajna, ki so jo pred kratkim dobili starši. Že prej je bil odlikovan z malo srebrno in s kolajno Rdečega križa.

Pet sinov v vojski. Iz Litmerka pri Ormožu se nam poroča: Anton in Gera Stajko, posestnika tu v Litmerku, sta dala vseh svojih pet sinov na vojsko. Najstarejši sin Anton ter mlajši sin Štefan se nahajata na italijanskem bojišču; mlajša dva brata pa se nahajata na rumunskem bojišču. Alojza ni več med živimi; daroval je svoje življenje za cesarja in ljubljeno domovino v Karpatih dne 15. marca 1915. In vsak, kdor ga je poznal, ga je ljubil. Za njim žalujejo njegovi starši, štirje bratje vojaki in dve sestri. Naj v miru počiva v daljni karpatski zemlji!

Mnogim v tolažbo! Iz Laporja: Iz ruskega vjetništva se je oglašil tukajšnji rojak Anton Robar, ki je pisal zadnjikrat dne 16. avgusta 1914. Od tedaj pa ni bilo o njem nobenega glasu več in tudi vse poizvedovanje za njim je bilo brez vsakega uspeha. Dne 16. dec. 1916 pa so prejeli njegovi domači od njega pismo, katero je pisal dne 11. okt. 1916 iz ruskega vjetništva in v katerem pravi, da je že skoro ozdravel. Ta novica je prinesla zopet veselje v Robarjevo hišo, ki žaluje še za drugim padlim sinom, naj pa prinese tudi upanje vsem tistim, ki pogrešajo katerega izmed svojih dragih.

Slovenec v italijanskem vjetništvu. Dobili smo sledeči dopisnici: Srečno in veselo novo leto želimo vsem cenjenim naročnikom in bralcem „Slovenskega Gospodarja“ ter Vam pošiljamo prirčne pozdrave iz italijanskega vjetništva: Anton Šket iz Rogaske Slatine in Janez Trepelj iz Noveštifte. — Padula v Italiji. 17. dec. 1916. Želim iz italijanskega vjetništva vesele božične praznike in srečno, milosti polno novo leto, vsem domačinom, znanecem, sploh vsem čitateljem „Slovenskega Gospodarja.“ Bog daj, da bi že nam prineslo novo leto tako zaželjeni mir. Vse prav lepo pozdravlja Josip Štraki, doma od Sv. Križa pri Ljutomeru. Ravnotako želita vsem vse najboljše Ivan Kosi, doma iz Lahonec pri Ormožu in Anton Lasbacher, doma iz Grabonaša pri Sv. Juriju ob Šč.

Stajerski socialdemokratski poslanec Hilari umrl. Na Dunaju je po daljšem hiranju umrl stajerski socialdemokratski deželni poslanec Julij Hilari.

Naknadna prebiranja črnovojniških zavezancev letnikov 1898 do 1892. Naknadna prebiranja črnovojniških zavezancev, rojenih v letih 1898 do 1892, se bodo vršila: Maribor mesto 5. februarja; Maribor okolica v Mariboru dne 29., 30., 31. januarja in dne 1. februarja; Sv. Lenart v Slov. gor. dne 2. februarja; Slov. Bistrica dne 3. in 4. februarja; Radgona dne 27. in 28. januarja; Nemški Lonč dne 20., 21., in 22. januarja; Celje mesto dne 15. januarja; Celje okolica v Celju dne 16., 17., 18., 19., 20. in 21. januarja; Ljubno dne 23. januarja; Mozirje dne 24. januarja; Šmarje pri Jelšah dne 26. in 27. januarja; Trbovlje dne 29. in 30. januarja; Brežice dne 1., 2. in 3. februarja; Kozje dne 5. februarja; Slovenjgradec dne 15. in 16. januarja; Šoštanj dne 17. januarja; Ljubomer dne 19. in 20. januarja; Ptuj mesto dne 22. januarja; Ptuj okolica v Btjuju dne 22., 23., 24., 25., 26. in 27. januarja; Ormož dne 29. in 30. januarja; Rogatec dne 1. februarja; Konjice 3. februarja.

Znamke na pisma. Opozarjamo, da od novega leta veljajo samo nove znamke, to so tiste, ki imajo številko vrednosti označeno na sredini. Stare znamke, to so tiste, ki so imele dve številki vrednosti, v vsakem kotu eno, niso več veljavne. Če se frankira pismo s tako staro znakmo, velja pismo kot nefrankirano in mora prejemnik plačati dvojno svoto: novo znakmo in pa globo v isti visočini. Prilepljajte torej na pisma, dopisnice, nakaznice izključno le nove znamke!

Stari in slabotni ljudje se bodo najboljše počutili, če uživajo mesto dragega namiznega olja, pripravljeno iz morskega islandskega Caraghee-mahu, ki zelo blagodejno upliva na želodec. Istega razpošilja Ivan Dežman v Ljubljani, Kopitarjeva ulica št. 6. Več o tem v današnjem inseratu.

Najnovejša poročila Avstrijsko poročilo.

Dunaj, 10. januarja.

Vzhodno bojišče.

Med izlivom reke Putne in mestom Foksani je bil sovražnik vržen onkraj reke Seret. Na obeh straneh Susite so poskušali Rusi in Rumuni se obraniti pritiska naših čet s protinapadi, ki so stali sovražnika velikih žrtev. Sovražni napori so ostali brezuspešni. Zopetna izguba ozemlja ter izguba 900 vjetnikov in 3 strojnih pušk je bil tamkaj vspeh bojev v zadnjih dveh dneh. Dalje proti severu pri c. in kr. četah nobenih posebnih dogodkov.

Italijansko bojišče.

Nič novega.

Balkansko bojišče.

Nič novega.

Podnačelnik generalnega štaba: pl. Höfer, podm.

Nemško poročilo.

Berolin, 10. januarja.

Vzhodno bojišče.

Skupina maršala bavarskega princa Leopolda: Močni ruski napadi južnozahodno od Rige, kakor tudi številni sunki manjših oddelkov med morskimi obrežjem in Naroškim jezerom so tudi večeraj ostali brez uspeha.

Fronta generalnega polkovnika nadvojvode Jozefa: Rusi in Rumuni so zaman poizkušali, višinske postojanke, ki so jim bile na obeh straneh doline Susita izirgane, pridobiti zopet nazaj. Po krvavih izgubah so protinapadi, ki so bili izvedeni z močnimi silami, se izjalovili. Severno in južno od doline Casino je bil sovražnik potisnjen dalje nazaj. V bojih obeh zadnjih dni je prišlo 6 častnikov, 900 mož, in 3 strojne puške v naše roke.

Skupina maršala pl. Mackensena: Severno od Foksani se nam je posrečilo, ustaliti se na levem bregu reke Putna. Med mestom Foksani in vasjo Fundeni smo prisilili pobitega sovražnika, da je svoje postojanke za reko Putna opustil in se je umaknil za reko Seret. Vjeli smo 550 mož. Ob izlivu reke Rimnicul-Sarat smo svoje v napadih pridobljene uspehe kljub opetovanim sovražnim napadom obdržali v oblasti.

Macedonsko bojišče.

Ponočni napadi ob Strumi so bili odbiti.

Cesar Karel v glavnem stanu.

Cesar Karel se je dne 8. januarja mudil v stanu avstrijskega vrhovnega armadnega vodstva in je sprejel v zasebni avdienci sledeče osebnosti: bolgarskega prestolonaslednika Borisa, nadvojvode Karel Stefana in Karel Albrehta, zunanjega ministra grofa Černina, pruskega generalnega majorja Kramona, vojaškega upravitelja v Lublinu generala pl. Kuka, vojnega ministra generalnega polkovnika pl. Krobotina, našega poslanika v Vašingtonu, grofa Tarnovskega, tajnega svetnika barona Konopka in generala pl. Le Beau.

Rumunska armada izginila.

Budimpeštanski list „Az Est“ poroča iz vojne tiskovnega stana: Cela rumunska armada je z generalnim štabom vred zapustila bojno pozorišče. Vjetniki pripovedujejo, da stoji devet novih ruskih armadnih zborov na rumunskem ozemlju. Samo ena edina rumunska divizija se še pri prelazu Gyimes v moldavskem gorovju brani pred našimi napadi. Odkar so dospete ruske čete v Rumunijo, so nenadoma izostala tudi rumunska generalštabna poročila, zdaj pa je izginila celo rumunska armada.

Novo rusko ministrstvo.

Petrograd, 9. januarja.

Ministrski predsednik in prometni minister Trepov ter naučni minister grof Ignatjev sta vpokojena. Senator in član državnega sveta knez Galicin je imenovan za ministrskega predsednika, Senator Kulčitsky je dobil vodstvo naučnega ministrstva. Pomočnik v zunanjem ministrstvu Neratov je imenovan za člana državnega sveta.

Gospodarske novice.

Deželno naklado na vino je sklenila, kakor že smo poročali, nemška večina našega stajerskega deželnega odbora. Pobirati se bo začela dne 1. februarja, oziroma dne 1. marca 1917. Ugovorom spodnje-stajerskih vinogradnikov in njih poslancev se je posrečilo, da dobijo pridelovalci za ono vino, oziroma vinski mošt, ki ga rabijo za se, za svoje domače in njih delavce polovični popust. Za to domače vino bo torej znašala deželna doklada le 4 K 75 v za 100 l. Več o celi stvari v prihodnji številki.

Kako Gradčani kupujejo jabolka. Pri neki posestnici na Plaču v mariborskem okraju je oblast za Gradec zasegla en vagon jabolok. Ker od začetka decembra do Božiča ni bilo iz Gradca od stajerske nakupovalnice pri namestnji nobenega odgovora in nobenega obvestila in ker so jabolka začela močno gniti, se je posestnica z ekspresnim pismom obrnila do nakupovalnice, naj vendar pride kdo jabolka prevzet. Na Stefanovo je res prišel nakupovalec iz Gradca, ki si je jabolka ogledal ter obljubil za lepa, čvrsta jabolka z delom in vožnjo na 4 ure oddaljeno postajo samo 50—70 v za 1 kg, dasiravno so drugi sosedji prodajali jabolka polovico dražje. Nakupovalec je obljubil, da bo posestnica že drug dan dobila točen odgovor glede cene in časa, kadar se morajo jabolka spraviti na železnico. Žena, ki ima svojega moža na fronti in je skoro brez vsakega možkega na 60 oralov velikem posestvu, je čakala in čakala, a od nikoder ni nikogar, ki bi jabolka prevzel. Med tem pa so jabolka, ki so izpostavljena tudi mrazu, pričela še hušje gniti, da bo skoro polovica jabolok segnila. In do večeraj, dne 10. januarja, še iz Gradca ni ne pisma in sploh nikogar, ki bi ženi povedal, kakšna usoda bo zadela jabolka. Sosedje, pri katerih se jabolka niso zasegla, so jih srečno in po ugodni ceni spravili v denar, a samo ona mora čakati in bo imela vsled tega veliko škodo. Ker je gospodarstvo v hribu, bo, ako sedaj potegne hud mraz in ker manjka vprežne živine, spravljanje jabolok na postajo skoro izključeno. Vprašamo, ali je tako postopanje na mestu?

Preskrba s petrolejem. Mariborski okrajni prehranjevalni urad je zasegel več vagonov petroleja in ga poslal trgovcem na deželi. Odslej se bo preskrba kmetijskih občin s petrolejem vršila na isti način kot preskrba s sladkorjem.

Čebelarjem v pojasnilo. Piše se nam: Pri slovenskem čebelarjem društvu za Slovensko Stajersko je dospelo iz vseh krajev Slovenskega Stajerskega mnogo prošenj za neobdačen sladkor, v katerih se prošnjiki sklicujejo na neki tozadevni članek „Slov. Gospodarja.“ Ker je med prošnjiki več takih, ki še sploh čebel nimajo, jim naj bo v pojasnilo sledeče: Neobdačen sladkor se dovoli od finančnega ministrstva v omejeni množini le za čebelarje tistih krajev, kjer je bila paša tako slaba, da se čebele ne morejo preživeti. Sladkor je denaturiran, to se pravi, da je pomešan z žagovno in peskom, torej ni za drugo rabo, kot za čebelno pitanje in je tudi pod kaznijo prepovedano, ga za kaj drugega rabiti, ter stoji pod finančno kontrolo. V prvi vrsti imajo pravico do sladkorja društveni člani, potem še le drugi čebelarji, če bo to dovoljena množina pripuščala. Vsak prošnik pa mora društvu natanko navesti, koliko panjev čebel ima, ki so potrebni krmljenja, drugače pa se sploh ne more na njih ozirati. Ta navedba mora biti resnična in natančna, ker se bo finančna straža svoj čas o uporabi sladkorja prepričala ter bi kaznovala vsako nepostavno uporabo tega sladkorja. Toliko v pojasnilo, ker se vsakemu posamezniku ne more posebej odgovarjati. Celje, dne 4. januarja 1916. — J. Kosi, tč. blagajnik.

Cene za les. Zveza avstrijskih lesnih veletrgovcev na Dunaju je sklenila sledeče lesne cene, ki so veljavne za kubični meter do preklica: hlodi (jelov, smrekov, borov les) 50—55 K; hlodi (hrastov in bukov, sploh trdi les) 100—110 K; debele deske (platnice, podnice, hrastov ali bukov les) do 240 K; oglati ali otesani žagan les (smreka, jelka, bor) 70—92 K; bukov ali hrastov otesan les 235—245 K. Na Češkem in Moravskem so lesne cene povprečno za 18 do 25% višje, v Galiciji nekoliko nižje. Za Stajersko veljajo sledeče lesne cene: hlodi mehki neotesani 42—55 K, trdi 55—100 K, mehke deske 90—112 K, oglati ali otesani mehki hlodi 80—112 K, trde deske 120—200 K. Ker je blaga prav malo, cene sicer polagoma, toda stalno naraščajo. Popraševanje po mehkih deskah, zlasti po deskah, ki se jih rabi za zaboje, je zelo živahno. Primanjkuje hrastovega lesa za doge in za prage (švelarje).

Hmelj. Na hmeljskem trgu v Žatcu je bilo popraševanje po tujem hmelju v pretekli dobi zelo živahno. Zastopnik neke velike nemške tvrdke je nakupil velike množine tujega hmelja za povprečno ceno po 140 do 145 K za 50 kg. Večinoma vse hmeljske zaloge se nahajajo sedaj, ko je postal hmelj nekoliko dražji, v rokah hmeljskih prekupecev. Hmeljarji imajo izgubo, prekupeci pa brez velikega truda lepe dobičke!

Loterijska številka.

Gradec, dne 3. januarja 1917: 2 5 54 79 24
Ljub., dne 6. januarja 1917: 14 62 17 82 29

Maša naznanila

Ena beseda stane 5 vinarjev, pettivrsta 18 vin. Mrtvaška oznanila in
zakvale vsaka pettivrsta 24 v. Injave in Poslano 36 vinarjev. Za več
kratno objavo znaten popust. Inserati se sprejemajo le proti predpis
šila. Zadnji čas za sprejemanje inseratov torek opoldne.

Iščem vinčarja za posestvo v Čreti
pošta Slivica. Gospa Marija Ko-
privnik-ova Maribor, Badegasse Vi-
la 15.

Iščem svoje hčerko Francilko Sla-
na. Kdor ve za njeno bivališče,
naj mi naznači. Rafael Slana,
Lipnica.

Viša v mariborski okolici se proda.
V hiši je klet, v pritličju 1 soba
in kuhinja, v I. nadstropju tudi
1 soba in kuhinja. Vrt, vinska
brajda, Lega brez prahu. Zelo pri-
pravljen za pensionista. Cena
12.000 K. Vpisati se: V Krčevini
pri Mariboru št. 149.

Kobla,
breja, 9 let stara 16 pesti visoka,
za vsako delo sposobna in dvoje
žrebot, en žrebotek in ena žrebotka,
po 7 mesecev stara, se skupno za
1800 K prodajo. Da se potrebno
poizve se piše na „Priložnostni
kup & K“ pošta Ljutomer.

Mož!
Samec, 40 let star, poštenega
in treznega značaja, sloven-
skega in nemškega jezika
zmožen v govoru in pisavi,
želi stopiti v službo za go-
spodarskega vodnika, v gostil-
no, trgovino, na graščinsko
posestvo ali drugo večje pod-
jetje, kjer bi gospoda. Zmo-
žen je tudi knjigovodstva.
Vstop takoj. Naslov pove
upravnistvo Slov. gosp. pod
šifro „Gospodar št 2.“

Kože
nakupujem ponajvišjihdnev-
nih cenah od kun, dihurjev,
podlasič, lisic, zajcev, ovc
in ... itd.
Ovčjo volno prevzemam za
central za volno c. kr. pol
jedelskega ministrstva. K.
Granič, Maribor Gosposka
ulica 7.

Vpokojeni oskrbnik želi vstopiti
v službo. Razume se na vinograd-
niško in poljsko delo; tudi pri ku-
povanju vina. Najljubše bi mu bilo,
kjer bi gospodarja, da bi pomagal
pri gospodarstvu. Star čen 50 let,
vojaščinu prost. Naslov pri upravn-
istvu lista pod „Oskrbnik št. 7.“

Zanesljivega, treznega, hlapca, ki
bi vozil tudi kruh proti dobri plači
in hrani sprejme takoj Janez Böhm,
mlinar in pek v Framu (Fraunheim)
pri Mariboru.

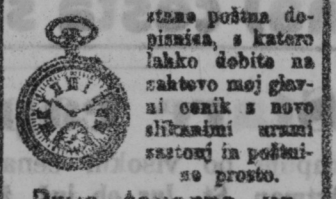
IKAVA!
50% cenejša:
Ameriška gospodarska kava, vis-
koaromatična, izdatna in varčna.
5 kg za poskušnjo v vročici, s
potrebni sladkorjem vrod samo
28 K po poštom povzetju pošilje
A. Sapira, razpošiljalnica kave
Galanta 496, (Ogrsko).

Stolpne
(turske) ure napravi in poprav-
lja Jesenek Martin, šmarje pri
Jelšah.

!! Kože !!
Th. Braun, Koroška cesta 13 v
Mariboru plača po najboljši ceni
svinjske, ovčje, srnske, zajčje, li-
stičje, dihurjeve in druge kože. 808

Novozidana, vili podobna hiša
z vrtom in vodovodom, nese na
meseč 100 K, se proda ali za-
menja za posestvo v mariborski
okolici. Naslov v upravnistvu pod
„Hiša št. 784“

8 vinarjev

Prva tovarna ur
Ivan Konrad,
c. i. k. dvoraj debaritalj v Bržnu
581 na Čaškem.

Nikelasta suker-ura K 8-20,
6-80, 9-50, starosrebrna-kovina-
sta ramona, ura K 8, s švicar-
skim kolešjem K 8-25, vojna
spominška ura K 10, radian
žepna ura K 18, niklasta be-
dila K 7, stenska ura K 5-20.
Za vsako uro triletno pisмено
jamstvo. Pošilja se proti pov-
zetju. Neben riziko! Zamsnjava
dovoljena ali donar usvaj. 1 Da

Posten slovenski
: mladenič-invalid :
želi kake primerne službe bodisi
kot sluga v kaki pisarni, ali os-
krbnik na posestvu. Ker ima po-
škodovano samo levo roko, lahko
opravlja večinoma vsa lažja dela.
Razume se dobro na kmetijsko
gospodarstvo. Vstopi lahko takoj.
Ponudbe na upravn. Sl. Gospodarja
pod „Invalid“ 778

Krojaški učeneo
se sprejme pri Franc Zverlin,
Tegethoff-ova ulica št. 28. Ma-
ribor. 775

Resna ženitna ponudba.
Slovenski mladenič-obrtnik v Ma-
riboru, star 25 let, oprošten vo-
jaščine, lastnik hiše, neomadeže-
vanega življenja se želi poročiti
z mladenko ali mlado vdovo v
starosti do 25 let, katere bi imela
pramožnaja 10.000 do 20.000 K.
Resna ponudba se prošje na upravn-
ništvo „Slov. Gospodarja“ pod na-
slavom „Resna ponudba št. 813.“

2 kevaška učeneo takoj sprejme
Anton Ferenček, vozovni in pod-
kovan kovač v Bračičah ob Savi
št. 115. 827

Jako dober mlin na stalni vodi
(ki nikdar ne samrta in je v suhi
ne zmanjka) se preda, osiroma da
v najem Jurij Škrbinček, Breg pri
Ptuju. 829

Lepo posestvo se proda, pripravno
za pensionista. Hram s 5 sobami,
1 kuhinja, velika klet, veranda,
dvravnica, studenec z dobre vode,
lep velik vrt za zelenjavo in s
sadnim drevjem ter travjem, par
minut od cerkve, kole in pošte v
Hočah pri Mariboru. Cena 9500 K.
Več se lve pri Jožefu Šturm v
Novivani pri Mariboru, Spodnja
Radvajanska cesta št. 25. 11

Kdor rabi kmeto dekle za kmet-
sko in gospodinjstvo delo na Slov.
Štajerskem, naj piše na moj naslov:
Ivan Mermolja, Tacea, pošta Št.
Vid nad Ljubljano. 789

Sprejme se učeneo s primerne
šolske izobrazbe iz poštene hiše
v trgovine z melanim blagom, pri
M. Oset, Muta ob koroški želez.
(Štajerske.) 806

Kdor ima posestva za v najem,
ali rabi poštene begunske družine,
naj se obrne na A. Pangos, Za-
mostec 16 p. Sedražica, Kranjsko.
802

Išče se vinčarja; bližje se peizvo
pri upravnistvu pod št. 808.

Vsako množine rasnih vrš kupi
veletrgovina Antona Kolena v Cel-
ju. 882

Lepa žrebica je na prodaj pri Sv.
Miklavžu hiš. št. 29 pri Mari-
boru. 880

Vsako množino drv (in lesa) tr-
dih in mehkih na metre kakor
tudi bruna in drug les za žagan-
je kupi od vsake železniške pos-
taje: Karl Weslak, Maribor, Te-
gethoff-ova ul. 19. 785

„Slovenski Gospodar“ in „Straža“

se prodajata v naslednjih prodajalnah in tobakarnah:

- V Mariboru:
Prodajalna tiskarne sv. Cirila, Koroška
ulica št. 5.
Papirna prodajalna g. Pristernik, Tegett-
hoff-ova ulica.
Trgovina g. Czadnik v Stolni ulici.
Trafika na Glav. trgu (zraven rotovža).
v Gosposki ul. (nasproti hotelu
nadvojvoda Ivan).
Trafika v Grajski ulici.
g. Coretti, Grajski trg 7.
v Tegethoff-ovi ulici (g. Žifko,
blizu glavnega kelodvora).
Trafika g. Handl v Tegethoff-ovi ulici,
Žifko, Melje.
Trgovina g. Korenta, Klostergasse (ba-
raka.)
Trafika na Tržaški cesti (nasproti mag-
dalenski cerkvi).
Trafika Nerat, Franc Jožefova cesta 31.

- Brežice:
Trgovina g. Antona Umek
Celje:
Papirna trgovina Goričar & Leskošek.
Trafika v Narodnem Domu.
Knjigarna gosp. Adler.
Celovec:
Trgovina g. J. Vajcneri, Velikovaška cesta 5.
Sv. Duh-Loče:
Gosp. Josip Zalar (organist).
Dobje pri Planini:
Trgovina g. Amalije Tržan.
Fram:
Trgovina gosp. Janeza Kodrič.
Fohnsdorf:
Trgovina gosp. Jurija Gajšek.
Go nja Radgona:
Trgovina gosp. Antona Korošec.
Franca Korošec.

- Gradec:
Zeitungsstand A. Klöckl, Jakominiplatz.
Guštani (Koroško):
Trgovina g. Vinke Brundula.
Št. Ilj v Slov. gor.:
Organist g. Anton Rozman (stara šola).
Sv. Jakob v Slov. gor.:
Trgovina g. Frid. Zinauer.
Jurklošter:
Organist g. M. Hvalec.
Sv. Jurij ob juž. žel.:
Trgovina g. Janke Artmana.

- Kozje:
Trgovina gospoda Druškoviča.
Sv. Lenart v Slov. gor.:
Trgovina gosp. Antona Zemljic.
Ljutomer:
Trgovina g. Alojzija Vršič.
Luče v Sav. dol.:
Posestnik g. Franc Dežman.
Muta:
Trgovina gosp. Miloš Oset.
Novacerkev pri Celju:
Trgovina Marije F. Okroznik.
Petrinja: (Hrvatsko).
Gosp. Stepan Škrlec.
Ptuj:
Papirna trgovina g. J. N. Petersič.
Podlehnik pri Ptuj:
Trgovina gosp. Mateja Zorko.
Ruše pri Mariboru:
Organist g. Ivan Nep. Slaček.

- V Slov. Bistrici:
Prodajalna g. Roze Pičl.
Slov. Gradec:
Trgovina g. Bastjancič.
Stari trg pri Slov. Gradcu:
Gosp. Ignac Uršič.
Stridova (Prekmursko):
Gosp. Peter Kovacič.
Šmartin na Pohorju:
Trgovina g. Janeza Kos.
Šoštani:
Trgovina g. Ane Topolnik.
Sv. Trojica v Slov. gor.:
Trgovina g. Terezije Cauš.
Sv. Tomaž pri Ormožu:
Trgovina g. J. Kegel.
Sv. Vid pri Ptuj:
Mostninar g. Anton Kmetec.
Veržei:
Trgovina gosp. Marije Koroša.
Vojnik:
Trgovina g. A. Brezovnik.
Žetale:
Trgovina gosp. Mat. Berlisg.

„Slovenski Gospodar“ izhaja vsak četrtek in stane za celo
leto 6 K. za pol leta 3 K, za četrt
leta 1-50 K. Naročnina se najlože pošilja po poštni nakaznici pod naslovom: Uprav-
ništvo „Slov. Gospodarja“, Maribor.

„Straža“ izhaja vsak ponedeljek in petek popoldne. Naročnina za „Stražo“
znaša za celo leto 10 K, za pol leta 5 K in za četrt leta K 2-50.
Naslov za pošiljatev naročnine: Upravnistvo lista „Straža“, Maribor.

Kdor se ni naročen na „Slov. Gospodar“ in „Stražo“, naj to takoj stori. Oba lista pri-
našata zanimive novice iz domačih krajev, z bojišč, iz tujine, objavljate važne uradne
odredbe, cene živini in pridelkom itd. itd. Naročajte naše liste vojakom na bojišču
vsaj za četrt leta!

Ako hočeš kako reč dobro prodati ali najti kupca, inseriraj v „Slov. Gosp.“ in „Straži“.

Ljudska hranilnica in posojilnica v Celju

registrovana zadruga z neom. zavezo

sprejema hranilne vloge od vsakega, in jih obrestuje po

4%

Za nalaganje denarja po pošti so na razpola gospodarske c. kr. poštne hranilnice na Dunaju št. 92.465.

Rentni davek plačuje zadruga sama.

Posojila daje

članom na vknjižbo, na poroštvo in zastavo pod zelo ugodnimi pogoji. Vknjižbo in drugo zemljknižno izpeljavo izvršuje posojilnica sama brezplačno; stranka plača le koleke.

Uradne ure

vsak delavnik od 9. do 12 ure dopoldne.

„Hotel Beli vol“, Graška (cesarja Viljema) cesta št. 9.

Kadno zelje in repo

kupuje M. Berdajs, Maribor.

Kislo zelje, belo repo,

kupuje trgovina Poš, Maribor, Koroška cesta 20.

Kupim vsako množino

kostanjevega, orehovega, črešnjevega in hruškovega lesa.

Plačam po najboljši ceni. Josip Zajčnik, trgovec, pošta Št. Jernej pri Ločah.

Izjava.

Podpisani obzalam svoje žalitve, da sem predbacival Francu Maher, posestniku v Digošah v gostilni Marije Redl v Digošah in v občinski seji, da je Franc Maher zahrivil nerednost občinskega računa. Izjavim, da nimam nikakega povoda za to sumničenje ter se zahvalim zasebnemu obtožitelju, da je umaknil tožbo zaradi razžaljenja časti

Ivan Tkalečič.

NAZNANILO.

Usojava si častitemu občinstvu vladne naznani, da sva kupila v obče dobro znano gostilno in mesarijo pri Sv. Lenartu v Slov. gor. od gospe Sarnitz in bova isto dne 15. januarja t. l. prevzela ter otvorila. Zahvaljujemo se za do sedaj nama pri Sv. Trojici v Slov. gor. izkazano zaupanje ter prosiva istega tudi v nadalje. Trudila se bova, da postreževa častitim gostom vselej točno in po najnižji ceni s svežimi, toplimi in mrzlimi jedili kakor tudi s pristnimi pijanci. Prenečišča za tujce so sploh na razpolago.

Z odličnim spoštovanjem

St. in G. Zamolo.

Sv. Trojica v Slov. gor., dne 6. januarja 1917.

Kapljice za svinje.

Cena 1 steklenice je 1 K. O dobrem učinkovanju teh kapljic imamo mnogo priznanih in pohvalnih pism. F. Prull, mestna lekarna „pri c. kr. orlu“ Maribor, Glavni trg št. 15.

Zahvala.

Nisem varjel, da bi te kapljice kaj pomagale. Sedaj ko sem se prepričal, da res pomagajo, vam iskram lepo hvalo ter priporočam to zdravilo vsem svinjerejcem. Prosim, pošljite mi spet svinjčika kapljice za rdečico in sicer hitro kakor morete 6 steklenic. S pozdravom Ivan Škorjanc.

Srednja vas, dne 6. avgusta 1916.

Nobenega zobobola več.

Nobenih neč brez spanja. Sredstvo „Fidea“ zmanjšuje bol pri vseh zobobolih, kakor tudi pri najbolj trdovratnem, revmatičnem zobobolu, kjer so že vsa druga sredstva bila zaman. Ako ni uspeha, se pošlje denar nazaj. Cena 1.50, 3 škatljice K 4.— Nobenega kamna na zobovih več! Sneznobelo zobovje se doseže s sredstvom „Elta“ zobni Fluid. Takojšni uspeh. Cena 2 K; 3 steklenice K 5. Kemanj, Košice (Kaschau), I. Postfach 12/Z 80, Ogrsko.

Apno

prodaje Kmetijska Zadruga v Račah.

Najcenejše namizno olje iz islandskega mahu,

si na najpreprostejši način in brez nadaljnjih stroškov in pridatkov napraviš, če si kupiš

Caraghee - morski islandski mah:

zavitek za napravo 1 litra namiznega olja velja K 1.—; zavitek iste količine prvovrstnega, garantirano izbranega Caraghee-mahu za 1 liter olja K 1.30; zavitek za 2 litra olja iste najfinejše kakovosti K 2.40.

Za različne salate (zelje, krompirjeve, fižolove, mešane itd.) je to olje okusnejše od drugega jedilnega olja in zato v porabi že skoro v vseh restavracijah in hotelih. Isto ima blagodejen vpliv na človeški organizem, ker pospešuje prebavljanje in se zato uporablja mnogo v zdravilstvu.

Pri poštnih naročilih naj doda naročnik še 20 vin. za manjši, ozir. 30 vin. za večji zavitek in pošlje denar v naprej; jamči se samo za rekomandirano pošiljatelj; kdor to želi, naj doda se na daljših 25 vin.

Poštna naročila in densne pošiljave naj se pošiljajo na naslov: **IVAN DEŽMAN, Ljubljana, Koplarjeva ul. 6.**; (Trgovci dobijo na zahtevo reklamno tablo in precejšnja popusta.)

Stare cape in cunjje

kupuje po visokih cenah, vsako množino, Janko Artman, Št. Jur ob juž. železnici.

Vsako množino vreč

kupi veletrgovina

Anton Kolenc, Celje.

MUZEJ

Slov. zgodovinskega društva, Maribor, Koroška cesta 10. Darujte zanj vse zgodovinsko važne predmete, osobito vojne spomine

Spodnještajerska

Ljudska posojilnica

v Mariboru

r. z. z. n. z.

obrestuje od 1. januarja 1917 naprej do preklica

navadne hranilne vloge po 4%,

vloge proti trimesečni odpovedi pa po 4¹/₄%.

Maribor, 27. novembra 1916.

Naeelstvo.

Zahvala.

Zalujočim srcem naznanjamo, da je naš ljubljani sin, dragi mož, oče in brat

Ivan Stergar

v 34. letu svoje starosti v sredo, dne 3. januarja 1917, po zelo dolgi, mučni bolezni večkrat spreviden s svetimi zakramenti, zapustil ta žalostni svet. Častiti g. zupnik so bili navzoči pri njegovi smrti, zato jim izrekamo srčno zahvalo, kakor tudi za prelepi govor pri odprtem grobu. Enako se tudi zahvalimo čast. g. vodju Lenardiču, ker so ga večkrat v bolezni obiskali in tolažili, kakor tudi vsem so rodnikom, znancem in prijateljem, ker so se tudi v mnogobrojnem številu udeležili njegovega izprevoda. Priporočamo našega dragega in vrliga zupljana vsem znancem v molitev.

Zdole pri Brezicah, 8. januarja 1917.

Zalujoči ostali.

+

V globoki žalosti naznanjamo sorodnikom in znancem, da je naš dragi sin in brat

Anton Ledinek

v 22. letu starosti bil zadet od sovražne krogle in je umrl v vojaški bolnišnici v Solnogradu, dne 31. dec. 1916. Zahvaljujemo se mestnemu pogrebniemu zavodu, da so ga prepeljali na domače pokopališče v Hoče dne 6. januarja 1917. Nadalje se zahvaljujemo vlč. gospodu dekanu in č. g. kaplanu in vsem pevkom, učiteljem, organistu in vsem vojakom, ki so ga spremili k zadnjemu počitku. Zahvaljujemo se še vsem dekletom za krasne vence in tudi vsem sosedom in znancem, ki so se v tako obilnem številu udeležili pogreba. Bodi vsem stotisočera zahvala za vse. Vse sorodnike znance in prijatelje pokojnika pa prosimo, da se rajnega Tončka spominjajo v molitvi! Slovenskemu junaku bodi slovenska zemlja lakka! Zalujoči ostali.

+

Globoko zalujoča v imenu vseh podpisanih naznanjam težno in žalostno vest, da je moj soprog oziroma oče in svak

Karel Kokolj,

c. kr. orožniški stražmojster,

dne 31. oktobra 1916 v hudem boju žrtvoval svoje življenje. Počivaj preljubljeni v miru! Na svidenje nad zvezdami!

Globoko zalujoča

Otilija Kokolj, roj. Antolič,

soproga.

Karel, Emil, Hilda, Franc in Ivana Antolič,

o roki, stariši sopr. g.

Marko Vogrinec, Marija Vogrinec,

c. kr. oficar, svak, uradnika soproga svakinja.

Anton Antolič, Ivana Antolič,

pri c. kr. brojav. odd. svak, svakinja.

Ponikva, dne 14. dec. 1916.